

Kinderen en palliatieve zorg

Florian, 11 jaar

Stan is ook al eens ziek geweest. Zijn keel deed pijn. De dokter kwam en gaf hem een drankje dat naar kersen smaakte. Daar werd Stan beter van. Dat was een beetje jammer, want toen moest hij weer naar school. Iedereen wordt vroeg of laat beter, maar bij mama duurt het lang.

Sarah, 9 jaar

Toen ik zes jaar was, werd oma plots ziek. Ze werd steeds vergeetachtiger. Soms vergat ze dat ze haar voordeur open had laten staan, of dat mijn vader al op bezoek geweest was. Ze moest naar een rusthuis verhuizen. Toen we haar bezochten wist ze zelfs mijn naam niet meer...

Inleiding

Hoe vertel ik mijn zoontje dat opa niet meer kan genezen? Hoe leg ik mijn elfjarige dochter uit dat mama uit het ziekenhuis naar huis komt om te sterven? Is een kind niet altijd te jong voor verlies? Laat ik het nog op bezoek komen bij papa, nu hij stervende is, of niet? Wat vertel ik wel en niet aan mijn kind, en hoe pak ik dit het beste aan? Ouders, familieleden en hulpverleners worstelen met veel vragen als een kind of jongere met een palliatieve situatie te maken krijgt. Dat is menselijk en begrijpelijk gedrag: over verlies en verdriet praten we niet gemakkelijk met kinderen.

[Lees meer...](#)

1 tot 3 jaar

Do's

Beluister hun vragen

Kinderen stellen vaak moeilijke vragen waarop een gepast antwoord geven niet altijd eenvoudig is. Het is belangrijk dat we hun vragen beluisteren. Probeer na te gaan wat er bij hen leeft en vertrouw erop dat kinderen maar vragen wat ze op dat moment aankunnen. Wees eerlijk tegen het kind of de jongere. Geef hen geen valse hoop ("Oma zal wel weer beter worden"), maar hoop samen met hen op realistische zaken zoals de hoop dat papa zo goed mogelijk zal verzorgd worden of dat mama zo lang mogelijk zal thuis blijven. Als je geen antwoord weet op een vraag, vertel dit dan eerlijk aan het kind of de jongere. Moedig hen aan om zoveel mogelijk vragen te stellen en zo vaak mogelijk op bezoek te gaan bij de zieke.

Geef ze de ruimte

Weten dat je mama, papa of grootouder binnenkort zal sterven, is zwaar om dragen. Een kind kan daar onmogelijk elke minuut van de dag mee bezig zijn. Dus gaat hij een balletje trappen of televisie kijken of een computerspelletje spelen. Volwassenen zien dit soms als een gebrek aan gevoel, maar zoals een volwassene zich op zijn werk kan storten om het verdriet te vergeten, zo stort een kind zich op zijn spel. Het kind wisselt het bezig zijn met het verlies af met het zich richten op andere dingen zoals zijn spel. Kinderen de ruimte geven betekent dat je kinderen laat kiezen met wie ze willen praten over hun zorgen en wanneer ze dat willen. Het heeft weinig zin hen te迫eren om te praten.

Dont's

Dwing hen niet

Kinderen moeten de tijd krijgen om de informatie te laten 'binnenkomen' en op hun eigen manier te verwerken. Een sfeer creëren waarin alles bespreekbaar is en elke vraag ernstig genomen wordt, is helpend. Durf hierin ook als ouder het voorbeeld te zijn voor je kind. Als je je eigen verdriet verstopt, niet bespreekbaar maakt, zullen kinderen niet geneigd zijn om over hun verdriet te beginnen. Als ouder je eigen gevoelens bespreekbaar maken, nodigt kinderen uit om dit zelf ook te doen.

Laat hen niet alleen

Kinderen in een verdrietsituatie verliezen vaak meer dan alleen die dierbare persoon. Ze verliezen ook hun vertrouwde, vanzelfsprekende leefomgeving van vóór het verlies en soms ook een stuk ouderlijke aandacht gezien je als ouder zelf aan het rouwen bent. Kinderen hebben niet enkel behoefte aan troost en hulp, ze willen ook graag zelf hun ouders helpen. Het helpt kinderen als ze deze troost mogen geven en hierin gezien en gewaardeerd worden (helpen is prima zolang het kind niet te veel de ouderrol op zich neemt).

 kleuter

 lagere school

 adolescenten

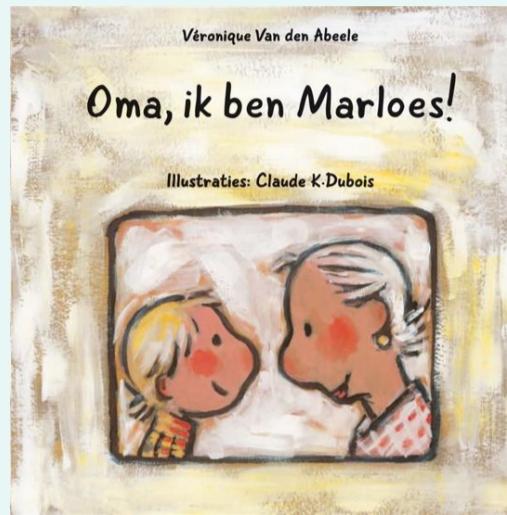
 informatief

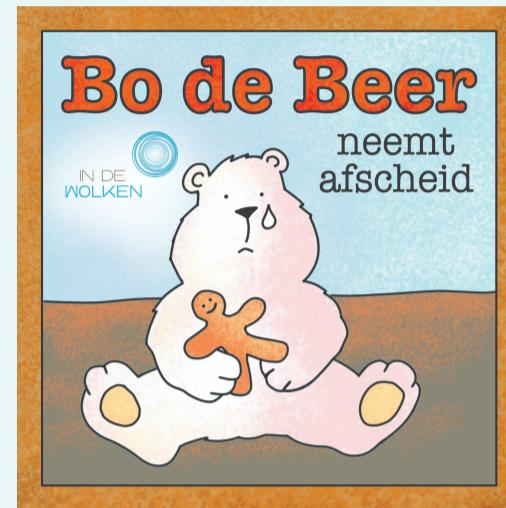
Boeken en multimedia

Kleuter

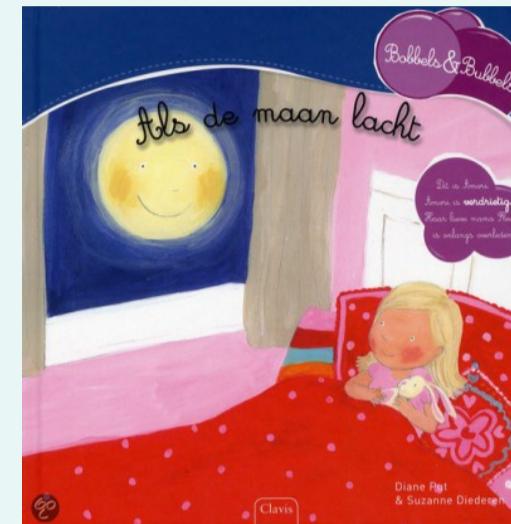
Boeken

Marloes gaat graag naar haar oma toe. Ze bakken koekjes en doen samen boodschappen. Maar op een dag herkent oma haar niet meer. En zet oma zomaar haar schoenen in de koelkast. Marloes hoort dat oma een ziekte heeft waardoor je in de war raakt. Toch blijft oma de liefste oma van de hele wereld.

Een kleurboekje ontwikkeld door Riet Fiddelaers-Jaspers voor kleine kinderen over afscheid nemen en rouwen. Het begeleidende voorleesgedichtje gaat over Bo de Beer die afscheid moet nemen van Beer. Uitstekend te gebruiken om kleine kinderen voor te bereiden op een begrafenis of crematie.

Een zeer gevoelig verhaal over een groot verlies van een klein meisje waarin emoties heel herkenbaar worden weergegeven.

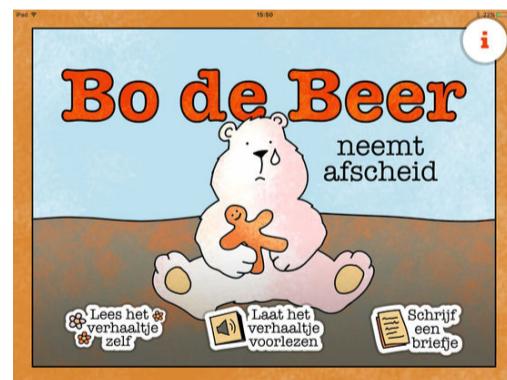
 kleuter

 lagere school

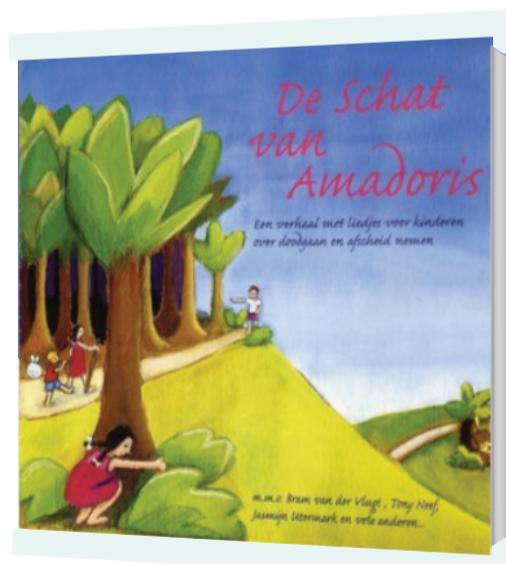
 adolescenten

 informatief

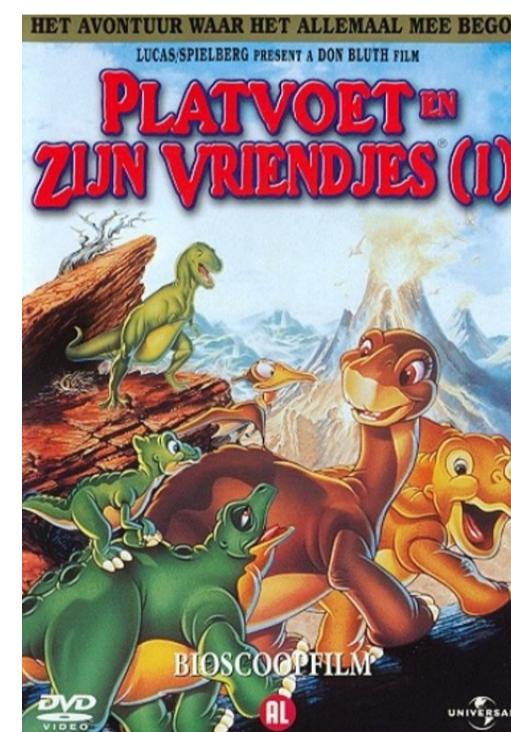
Multimedia

Bo de Beer neemt afscheid is een interactief verhaaltje. Het verhaaltje kan voorgelezen worden door de app of zelf gelezen worden. Als u in de tekeningen op het vraagteken drukt, wordt er een vraag gesteld die u in de gelegenheid brengt om samen met het kind verder te praten over afscheid nemen, rouwen en de gevoelens die het kind ervaart.

Een verhaal en liedjes voor de begeleiding van kinderen, die geconfronteerd worden met een verlies van een dierbare.

Tekkenfilm waarin een kleine dinosaurus verder moet na de dood van zijn moeder

Links

Voor jongeren

Talismanneke.be

Deze vzw heeft tot doel bij te dragen tot het versterken van de geluksvaardigheden, in voor- en tegenspoed, tegen de geringste ecologische en maatschappelijke kost, door een beroep te doen op individuele, intergenerationale en interculturele verbeeldingskracht. De vereniging probeert haar doel te realiseren via projecten, vormingen, informatie, preventie, animatie, sensibilisatie, publicaties, productontwikkelingen en alle andere initiatieven die kunnen bijdragen tot het realiseren van dit doel.

Doodgelukkig.be

Deze site geeft info over het boekje "Doodgelukkig, een verhaal voor kinderen over euthanasie" waarin euthanasie op een begrijpelijke manier aan kinderen wordt uitgelegd..

Kinderen

Jongeren

Volwassenen

Contact

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

Toekomststraat 36
1800 Vilvoorde

tel 02 255 30 40

fax 02 255 30 41

info@palliatief.be

Vragen

Naam

Voornaam

E-mail

Stel hier je vraag...

Verzenden